

ASIA Ympäristönsuojelulain (527/2014) 133 §:n mukainen ilmoitus pilaantuneen alueen maaperän puhdistamisesta.

ILMOITUKSEN TEKIJÄ

Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta. PL 69. 33541 Tampere

PUHDISTETTAVIEN ALUEIDEN SIJAINTI JA ALUEIDEN HALTIJAT

Kunta	Säkylä
Katuosoite tai muu osoitetieto	Huovinrinteen varuskunta, Ampumaradantie 286, ampumaradat 1-2 ja 4-6
Kiinteistötunnukset	783-401-3-131 783-401-11-71 783-401-11-155 783-401-7-100 ja 783-401-11-197
Kiinteistön omistaja	Senaatti -kiinteistöt / Metsähallitus, PL 94, 01301 Vantaa.

Ilmoituksen liitteenä on kiinteistönomistajan (Senaatti -kiinteistöt/Jari Sipilä) kirje (26.1.2018), jonka mukaan Puolustusvoimilla on lupa suorittaa ympäristönsuojelullisia toimenpiteitä Säkylän ampumaradalla Senaatti -kiinteistöjen hallinnoimalla kiinteistöillä.

Ilmoitus koskee em. kiinteistöillä sijaitsevien ratojen 1-6 ampumapaikkojen, sekä ratojen 3 ja 8 taustavallien kunnostamista.

TOIMINNAN ILMOITUSVELVOLLISUUS JA VIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain 133 §:n mukaan se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan maaperä. Mikäli pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai täyttämään puhdistamisvelvollisuuttaan, on alueen haltijan laissa tarkemmin mainituissa tapauksissa puhdistettava maaperä. Jollei haltijaa voida velvoittaa puhdistustoimenpiteisiin, on kunnan puhdistettava maaperä.

Lain 136 §:n mukaan maaperän puhdistamiseen pilaantuneella alueella, sekä puhdistamisen yhteydessä kaivetun maa-aineksen hyödyntämiseen kaivualueella, tai poistamiseen toimitettavaksi muualla käsiteltäväksi, voidaan ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus valtion valvontaviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin, kuitenkin viimeistään 45 vuorokautta ennen puhdistamisen kannalta olennaisen työvaiheen aloittamista.

Valtion valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen, jossa voidaan antaa tarvittavat määräykset pilaantuneen alueen puhdistamisesta, puhdistamisen tavoitteista ja maa-aineksien hyödyntämisestä sekä tarkkailusta.

ILMOITUKSEN VIREILLETULO

Ilmoitus on tullut vireille 14.3.2018. Ilmoitusta on täydennetty Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY -keskus) pyynnöstä päivitettyllä kunnostuksen yleissuunnitelmalla.

MAAPERÄN PUHDISTAMISTA KOSKEVAT AIEMMAT LUVAT TAI ILMOITUKSET

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on tehnyt 29.8.2013 ympäristönsuojelulain (86/2000) 78 §:n mukaisesta ilmoituksesta päätöksen. Ilmoitus koski Puolustusvoimien / Porin Prikaatin tekemää ilmoitusta ampumarata-alueiden 1-7 pilaantuneeksi luokitellun maaperän puhdistamisista alueilla, joilla tehtiin ympäristönsuojelurakenteiden perusparannustöitä. Puhdistustyöt koskivat pääasiassa rata-alueiden taustavallien pilaantuneen maaperän puhdistamista.

PUHDISTETTAVIA ALUEITA KOSKEVAT TIEDOT

Ilmoituksen liitteenä ovat seuraavat maaperän pilaantuneisuutta ja puhdistamista koskevat asiakirjat:

Ramboll Finland Oy. Puolustushallinnon rakennuslaitos. Säskylän perusampumaradat. Pilaantuneen maan kunnostuksen yleissuunnitelma 2018. 19.4.2018.

Ramboll Finland Oy. Puolustushallinnon rakennuslaitos. Säskylän ampumarata. Perustilaselvitys. 8.5.2012.

Puhdistettavan alueen käyttö, kaavoitus ja naapurusto

Ilmoituksen mukaan puhdistaminen koskee ratojen 1-6 ampumapaikkojen sekä ratojen 3 ja 8 taustavallien kunnostamista. Alueet ovat olleet ampumaratakäytössä 1960 -luvulta lähtien.

Ampumarata-alueet sijaitsevat Satakunnan maakuntakaavan (1.3.2010) mukaan Puolustusvoimien käytössä olevalla ampumarata- ja harjoitusalueella (EAH – maakuntakaavamerkintä). Alueella ei ole asemakaavaa. Rata-alueiden käyttötarkoitusta ei ilmoituksen mukaan olla muuttamassa.

Ampumarata-alueita ympäröivät alueet ovat Puolustusvoimien käytössä. Lähimmät asuinalueet sijaitsevat noin kilometrin etäisyydellä puhdistettavista alueista.

Säskylänharju, jolla rata-alueet sijaitsevat, on osa Natura -aluetta. Lisäksi Säskylänharju kuuluu harjunsuojeluohjelmaan.

Pilaantumisen aiheuttanut toiminta

Maaperän pilaantuneisuus johtuu ampumaratatoiminnasta.

Maaperä Ampumarata-alueet sijaitsevat Säskylänharjun luoteisosassa harjun länsireunalla. Alueen maaperä on pääsoin hyvin vettä läpäisevää soraa, hiekkaa ja moreenia. Kallion pinta on rata-alueiden pohjoispuolella n 30 m syvyydellä maanpinnasta.

Pohja- ja pintavedet

Ampumarata-alueet sijaitsevat vedenhankintaa varten tärkeäksi luokitellulla Säskylänharju - Virttaankankaan pohjavesialueella. Lähin talousvedenottamo (Klopinmonttu) sijaitsee 300 m etäisyydellä rata-alueiden koillispuolella. Pohjaveden virtaussuunta rata-alueilta on kohti harjun luoteispuolella sijaitsevaa Latvaansuota. Radoilla 1-7 ei arvioida olevan vaikutusta Klopinmontun vedenottamolle. Rata 8 sijaitsee ottamon välittömässä läheisyydessä. Pohjaveden virtausta pidetään mahdollisena rata-alueelta kohti ottamaa.

Rata-alueen pintavedet virtaavat lounaaseen kohti Latvaansuota, josta ne kulkeutuvat Hevonnaityojan kautta Pyhäjärveen.

Pohja- tai pintavesien laatu

Perustilaselvityksen mukaan kahdesta ampumarata-alueelle asennetusta pohjavesiputkesta (AR1 ja AR2) 6-8.9.2011 otettujen vesinäytteiden haitta-ainepitoisuudet olivat alle käytettyjen analyysimenetelmien määrittysrajojen.

Maaperän haitta-ainepitoisuudet ja pilaantuneen maan määrä

Ilmoituksen mukaan maaperän pilaantuneisuutta aiheuttavat antimoni, kupari, lyijy ja sinkki. Antimonin, kuparin ja lyijyn kokonaispitoisuudet ylittävät korkeimmillaan vaarallisen jätteen raja-arvot. Sinkin kokonaispitoisuus ylitti valtioneuvoston asetuksen (214/2007) alemman ohjearvon. Arvion mukaan puhdistettavien alueiden maaperässä on noin 143 000 kg (143 tonnia) lyijyä.

Kunnostettavilla alueilla arvioidaan olevan n 400 m³ (n 800 tonnia) pilaantunutta maainesta, josta n 250 tonnia on luokitettavissa vaaralliseksi jätteeksi.

Maaperän puhdistustarpeen arviointi

Haitta-aineiden kulkeutuminen

Perustilaselvityksessä (8.5.2012) esitetyn riskinarvioinnin yhteenvedon perusteella ampumarata-alueen metallit voivat kulkeutua pitkällä aikavälillä pohjaveteen ja pohjaveden mukana muualle. Kulkeutumiskiä pienentävät arvion mukaan paksut maakerrokset ja maaperän neutraali pH-arvo.

Arvion mukaan pohjaveden virtaussuunta rata-alueilta 1-7 on kohti harjun luoteispuolella sijaitsevaa Latvaansuota. Radoilla 1-7 ei arvioida olevan vaikutusta Klopinmontun vedenottamolle Rata-alueen 8, joka sijaitsee ottamon välittömässä läheisyydessä, maaperässä olevien metallien ei ole todettu kulkeutuneen pintamaakerroksista syvemmällä oleviin maakerroksiin, eikä yli 10 m syvyydessä olevaan pohjaveteen.

Mahdollisuus altistua haitta-aineille

Pohjaveden metallipitoisuuksille ei arvion mukaan ole mahdollista altistua talousveden kautta, koska Klopinmontun vedenottamolla tehtävän tarkkailun avulla voidaan seurata pohjaveden haitta-ainepitoisuuksia. Muut mahdollisuudet altistua maaperän metalleille arvioidaan satunnaisiksi tai epätodennäköisiksi.

Haitta-aineiden aiheuttamat ekologiset riskit

Maaperän metallit eivät aiheuta merkityksellistä ekologista riskiä.

Johtopäätökset

Ampumaratojen metallipitoisuudet eivät arvion mukaan aiheuta merkittäviä ympäristövaikutuksia. Ympäristö- ja terveystarkasteluun perustuvaa välitöntä maaperän puhdistustarvetta ei arvioida olevan. Tarkoituksenmukaiset riskienhallintatoimenpiteet tulee suunnitella tapauskohtaisesti.

MAAPERÄN PUHDISTAMISTA KOSKEVA MENETTELY

Ilmoituksen mukaan maaperän puhdistaminen koskee ratojen 1-6 ampumapaikkojen edustalla olevia alueita, sekä ratojen 3 ja 8 taustavallien kunnostamista.

Maaperän puhdistustavoitteet ja -periaatteet

Kunnostuksen yleissuunnitelman mukaan ampumaratojen 1-6 ampumapaikkojen edustoilta sekä ampuma-ratojen 3 ja 8 taustavalleista poistetaan maat, jossa haitta-ainepitoisuudet ylittävät seuraavat arvot:

Haitta-aine	Pitoisuus (mg/kg)
Antimoni	4
Lyijy	100
Kupari	150
Sinkki	250

Puhtaustavoitearvona käytetään valtioneuvoston asetuksen (214/2007) alemmaa ohjearvoa, tai Suomen ympäristö 23/2007 julkaisussa esitettyjä pohjaveden pilaantumisen riskin perusteella määritettyä maaperän viitearvoa (SVP_{pv}), riippuen siitä kumpi haitta-ainekohtainen arvo on pienempi.

Maa-ainesten luokittelu ja käsittely

Kunnostuksen yleissuunnitelman (19.4.2018) mukaan maa-aines, joissa haitta-aineiden pitoisuusarvot ylittävät vaarallisen jätteen raja-arvot toimitetaan käsiteltäväksi asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottoaikaan. Vaarallisen jätteen raja-arvoina käytetään seuraavia haitta-ainekohtaisia pitoisuusarvoja:

Haitta-aine	Pitoisuus (mg/kg)
Antimoni	2500
Lyijy	2500
Kupari	2500
Sinkki	2500

Maa-aines, jossa haitta-aineiden pitoisuudet alittavat vaarallisen jätteen raja-arvopitoisuudet, mutta jossa kunnostukselle asetetut arvot ylittyvät, toimitetaan käsiteltäväksi laitokselle, jolla on lupa niiden käsittelyyn. Vaihtoehtona on, että ne käytetään hyödyksi rata-alueelle asennettavien tiivisrakenteiden päällä, mikäli ne lisäksi ovat geoteknisiltä ominaisuuksiltaan siihen sopivia. Vaarallisen jätteen raja-arvot alittavia maita välivarastoidaan rata-alueella, kunnes rata-alueiden rakenteet ovat valmiit tai kunnes maita koskevat mahdolliset laboratorioanalyysit valmistuvat

Maa-aines, jossa kunnostukselle asetetut arvot alittuvat, mutta joissa kynnysarvot ylittyvät, käsitellään edellä mainitulla menettelyllä.

Kynnysarvot alittavat maat sijoitetaan rata-alueelle, tai ne toimitetaan asianmukaiseen vastaanottoaikaan, mikäli ne eivät geoteknisiä ominaisuuksista johtuen sovellu käytettäväksi rata-alueella.

Yleissuunnitelman mukaan maa-aineksesta voidaan tarvittaessa poistaa kiviä välppämällä tai seulomalla. Urakoitsija laatii tarvittaessa suunnitelman välppämisestä tai seulonnasta.

Kunnostustyön ohjaus

Kunnostustyötä ohjaa ja valvoo paikanpäällä ympäristötekniikan asiantuntija (kunnostustyön valvoja), jonka tehtäviin kuuluvat mm. kenttähavaintojen ja -analyysien teko, pilaantuneen maan lajittelu, kirjanpito sekä yhteydenpito tilaajaan ja viranomaisiin.

Työnaikainen näytteenotto

Kunnostustyötä ohjataan pääsääntöisesti metallipitoisuuksien mittauksiin soveltuvan XRF -kenttämittarin avulla. Kenttämittaustulokset varmistetaan laboratorioissa riittävän useilla rinnakkaisanalyyseillä. Työnohjauksessa käytetään lisäksi apuna aiempia tutkimustuloksia, laboratorioanalyysejä sekä aistinvaraisia havaintoja.

Kunnostuksen päätyminen

Suunnitelman mukaan kaivutyö voidaan päättää, kun kenttämittaustulokset alittavat kunnostustavoitteet. Kunnostustyön lopputulos todetaan alueella jäävästä maaperästä koottujen jäännöspitoisuusnäytteiden avulla. Yksi jäännöspitoisuusnäyte koostuu yli 30 osanäytteestä. Jäännöspitoisuusnäyte koostuu kenttämittauksin tasalaatuisiksi todetuilta kaivupinnoilta alueelta, jonka pinta-ala on 200 -300 m². Syvemmistä kaivannoista koostuu jäännöspitoisuusnäytteitä myös kaivantojen leikkauspinoista. Jäännöspitoisuusnäytteistä määritetään laboratorioissa lyijyn, antimonin, nikkeli, sinkin ja arseenin pitoisuudet.

Tiivisrakenteiden toteuttaminen voidaan aloittaa sen jälkeen, kun jäännöspitoisuusnäytteiden haitta-aineiden pitoisuudet alittavat kunnostuksen tavoitetasot.

Pohjaveden tarkkailu

Kunnostustyön aikana pohjaveden laatua seurataan pohjavesiputkista X022 ja X021 sekä uusista X070 ja X088 otettavien näytteiden avulla.

Kunnostuksen aikaisten ympäristöhaittojen ehkäisy

Pilaantuneen maan pölyäminen ja leviäminen ympäristöön estetään kaivun, kuormausten ja kuljetusten aikana. Vastaanottoaikaan toimitettavat kuormat peitetään kuljetuksen ajaksi. Liikennöintiä pilaantuneen maan päällä vältetään.

Poikkeukselliset tilanteet

Kunnostustyöstä vastaava ilmoittaa välittömästi rakennuttajalle ja viranomaisille, mikäli työn aikana ilmenee jotain kunnostussuunnitelmasta oleellisesti poikkeavaa. Viranomaisten kanssa sovitaan muuttuneista menettelytavoista ja kunnostussuunnitelmaa päivitetään tarvittaessa.

Työsuojelu Työstä vastaava pääurakoitsija vastaa työsuojelusta kunnostusalueella. Työsuojelusta annetaan ohjeita erikseen laadittavassa työturvallisuussuunnitelmassa.

Kirjanpito Valvoja pitää kunnostuksesta kirjaa, johon merkitään mm. tiedot alueelta poistetuista maista ja näytteenotosta.

Loppuraportti

Kunnostustyöstä tehdään loppuraportti, jossa esitetään mm. tiedot kunnostetuista alueista, lopetusnäytteiden ottokohdista, laboratorioanalyysistä, ja pilaantuneen maan sijoituspaikoista. Loppuraportti toimitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskukselle ja Pyhäjärvisuodun ympäristötoimistolle. Mikäli maaperää jää kunnostussuunnitelmassa esitetyt kunnostustavoitteet ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia, voidaan jatkotoimenpiteet ja puhdistustarve arvioida uudelleen riskiarvioperusteisesti.

Tiedotus Kunnostustöiden aloituksesta ilmoitetaan Varsinais-Suomen ELY-keskukselle ennen töiden aloitusta. Ilmoituksessa on kunnostustyön valvonnasta ja urakoinnista vastaavien henkilöiden yhteystiedot.

Puhdistustyön aikataulu

Kunnostussuunnitelman mukaan ampumapaikkojen 1-2 ja 4-6 tiivisrakenteet on tarkoitus rakentaa kevään tai kesän 2018 aikana. Radan 3 taustavallin ja ampumapaikan edustan sekä radan 8 taustavallin kunnostus tehdään vuoteen 2021 mennessä.

VARSINAIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Varsinais-Suomen ELY -keskus on tarkastanut Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunnan 14.3.2018 vireille tulleen ilmoituksen. ELY -keskus hyväksyy siinä esitetyt maaperän puhdistamista koskevat menettelyt, kuitenkin niin, että maaperän puhdistamisesta vastuussa olevan on huolehdittava siitä, että seuraavia määräyksiä noudatetaan:

Maaperän puhtausarvot

- 1) Maaperän puhdistustöitä on jatkettava ilmoituksessa mainituilla rata-alueilla tehtävien rakennustoimenpiteiden kohteena olevilla alueilla, kunnes alueiden maaperään jäävien haitta-ainepitoisuudet eivät laboratorioanalyysien perusteella ylitä kunnostussuunnitelmassa esitettyjä pitoisuusarvoja. Puhdistettavista alueista käytetään jatkossa nimitystä toimenpidealue. Pilaantuneeksi luokiteltu maa-aines on poistettava ja puhdistustyön lopputulos todettava ennen kuin muita ympäristönsuojelurakenteiden rakennustöitä toimenpidealueilla saa jatkaa.

Toimenpidealueen maaperän puhtausarvot katsotaan riittäväksi, kun määräyksessä 2 mainittujen jäännöspitoisuusnäytteiden laboratorioanalyysituloksista on vähennetty käytetyn analyysimenetelmän määritystarkkuus. Jäännöspitoisuusnäytteiden haitta-ainepitoisuudet on esitettävä puhdistustyön loppuraportissa mg/kg -arvoina kuiva-ainetta kohti. (YSL 133 §).

Maaperän puhdistustyön lopputuloksen toteaminen

- 2) Puhdistustyön lopputulos on todettava laboratoriossa analysoitavien jäännöspitoisuusnäytteiden avulla. Jäännöspitoisuusnäytteitä on otettava niin, että yksi näyte edustaa vähintään ilmoituksessa mainitun puhdistetun alueen pinta-alaa. Laboratori-

ossa analysoitavan jäännöspitoisuusnäytteen on edustettava edustettava mahdollisimman hyvin alueelle jäävän maan laatua ja kerroksellisuutta.

Toimenpidealueilla tehtävien kaivantojen pinta-alasta huolimatta on jokaisesta kaivannosta koottava ainakin viisi laboratorioon toimitettavaa jäännöspitoisuusnäytettä.

Laboratorioon toimitetuista jäännöspitoisuusnäytteistä on määritettävä ainakin määräyksessä 1 puhtausarvoiksi asetettujen haitta-aineiden kokonaispitoisuudet. Aineiden mittaustarkkuuden on oltava sellainen, että tuloksia voidaan verrata asetettuihin puhtausarvoihin. Jäännöspitoisuuksien toteamiseen käytetyt analyysitodistukset on liitettävä kunnostustyön loppuraporttiin.

Puhdistustyön ohjauksessa on käytettävä apuna ilmoituksessa mainittua tai vastaavaa kenttämittausmenetelmää. (YSL 133 §).

- 3) Mikäli puhdistustyön yhteydessä käy ilmi, ettei toimenpidealueen maaperää saada puhdistettua määräyksessä 1 mainittujen puhtausarvojen mukaisesti, on maaperän puhdistustarve on arvioitava valtioneuvoston asetuksessa (214/2007) mainitun menettelyn avulla kokonaan uudelleen.

Mikäli mukainen puhdistustarpeen arviointi osoittaa, että maaperään jääneistä tässä päätöksessä asetetuista puhtausarvot ylittävistä haitta-aineista aiheutuu ympäristönsuojelulain kiellettyä pilaantuneisuutta, on maaperän puhdistamista koskeva asia saatettava kokonaan uudelleen vireille ympäristönsuojelulain 136 §:ssä mainitussa menettelyssä (YSL 136 §).

Maa-ainesjätteiden luokittelu ja käsittely

- 4) Toimenpidealueelta paikaltaan poistettavien maa-ainesjätteiden luokittelussa ja käsittelyssä on noudatettava seuraavaa, ellei jätteiden vastaanottoon suunnitellun laitoksen ympäristöluvassa, tai laitoksen toiminnasta vastaava muuta edellytetä:

Vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu maa-ainesjäte ja maa-ainesjäte, jossa haitta-ainepitoisuudet ylittävät valtioneuvoston asetuksessa (214/2007) mainitut ylemmät ohjearvot, on toimitettava laitokselle, jolla on voimassa olevan ympäristölupapäätöksen mukaan lupa ottaa vastaan kyseisiä maa-ainesjätteitä.

Maa-ainesjäte, jossa haitta-ainepitoisuudet varmasti ja luotettavasti alittavat edellä mainitut ylemmät ohjearvot voidaan käyttää hyödyksi rata-alueilla niiden tiivisrakennekerroksen päälle tulevilla kerroksissa.

Maa-ainesjäte, jossa haitta-ainepitoisuudet varmasti ja luotettavasti alittavat puhtausarvot, voidaan käyttää hyödyksi rata-alueilla (YSL 136 §).

- 5) Ennen puhdistustyön aloitusta on selvitettävä, minne alueelta poistettavat maa-ainesjätteet voidaan luvallisesti toimittaa käsiteltäväksi. Asian selvittämiseksi on oltava yhteydessä jätteiden vastaanottoon suunnitellun laitoksen hoitajaan. Määräyksessä 10 mainitussa aloitusilmoituksessa on oltava tiedot maa-ainesjätteiden vastaanottoon tarkoitetuista laitoksista (laitoksen nimi, lupatiedot ja lupapäätöksen tehnyt viranomaislainen) (YSL 136 §).
- 6) Toimenpidealueella paikaltaan poistetut vaaralliseksi jätteeksi luokitellut maa-ainesjätteet on toimitettava ilman välivarastointia laitokselle, jonka voimassa olevan ympäristölupapäätöksen mukaan on lupa ottaa vastaan vaarallisia maa-ainesjätteitä (YSL 136 §).

- 7) Kunnostussuunnitelmassa mainitusta maiden välppäämisestä tai seulonasta on esitettävä suunnitelma ennen toimenpiteiden mahdollista aloitusta. Suunnitelmasta on käytävä ilmi ainakin seuraavat asiat: yleisesitys käsittelyssä käytettävästä tekniikasta, millaisia maa-ainesjakeita käsittelyssä syntyy, miten käsittelyssä syntyvät rata-alueilla hyötykäyttöön kelpaamattomat jätteet käsitellään. Suunnitelma on toimitettava ELY -keskukselle tarkastettavaksi hyvissä ajoin ennen kuin käsittely on toimenpidealueilla tarkoitus aloittaa (YSL 136 §).
- 8) Rata-alueille tiivisrakenteiden päälle tai muualle rata-alueille hyötykäyttöön sijoitettavien maiden haitta-ainepitoisuudet on selvitettävä luotettavasti ja varmasti ennen kuin niitä voidaan käyttää hyödyksi. Hyötykäyttöön sijoitettavaksi suunnitellusta maa-aineserästä, jonka enimmäismäärä on 50 t, on koottava useasta osanäytteestä koostuva kokoomanäyte. Kokoomanäytteestä on määritettävä ainakin niiden aineiden kokonaispitoisuudet, joille määräyksessä 1 on asetettu puhtausarvot. Määrityksessä on käytettävä apuna ilmoituksessa mainittua kenttämittausmenetelmää, jonka tulokset on varmistettava laboratorioanalyysien avulla.
- Mikäli yhdenkin haitallisen aineen kokonaispitoisuus maa-aineserää edustavassa kokoomanäytteessä ylittää määräyksessä 4 mainitut rata-alueilla hyötykäyttöön soveltuvien maiden raja-arvot, on näytteen edustama maa-aineserä toimitettava muualle käsittelyyn (YSL 136 §).
- 9) Paikaltaan poistettavien maa-ainesjätteiden muun kuin kivien, betoni- ja puujätteiden erottelun (esim. luotien erottelu) on tapahduttava laitoksella, jolla on ympäristönsuojelulaissa tarkoittama lupa käsitellä kyseisiä maa-ainesjätteitä (YSL 136 §).

Muut määräykset

- 10) Puhdistustyön aloituksesta ja päättymisestä on ilmoitettava ELY -keskukselle ja Säky-län kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Aloitusilmoituksessa on oltava ainakin määräyksessä 5 mainittuja maiden käsittelylaitoksia koskevat tiedot ja määräyksessä 11 mainitun puhdistustyön ohjauksesta vastaavan henkilön yhteystiedot. Puhdistustyön aikana muuttuvista tiedoista tai kunnostustyön aikana esille tulevista poikkeuksellisista tilanteista on ilmoitettava ELY -keskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle (YSA 27 §).
- 11) Puhdistustyön ohjauksessa on käytettävä asiantuntijaa, jolla on voimassa oleva ympäristönäytteenottajien henkilösertifiointiin kuuluva pätevystodistus, tai kokemus usean kohteen maaperän puhdistustyön ohjauksesta sekä kenttämittausmenetelmien käytöstä. Asiantuntijan on ohjattava puhdistustyötä toimenpidealueella aina kun pilaantuneita maita kaivetaan tai toimitetaan muualle käsiteltäväksi (YSL 108 §).
- 12) Toimenpidealueen maaperän puhdistustyön yhteydessä esille tulevat muut jätteet (esim. betoni- ja puujäte) on toimitettava asianmukaiseen käsittelyyn kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ohjeiden mukaisesti (YSL 78 §).
- 13) Maa-ainesjätteitä saa luovuttaa kuljetettavaksi vain sille, jolla jätelain 142 §:n mukaisen jätehuoltorekisterin mukaan on oikeus ammattimaisesti kuljettaa kyseisiä maa-ainesjätteitä (JL 94, 142 §).
- 14) Pilaantunutta maa-ainesta sisältävistä kuormista (kuljetuksista) on laadittava jätelain 121 §:n mukaiset siirtoasiakirjat. Siirtoasiakirjassa on oltava ainakin seuraavat tiedot:
- jätteen haltijan, kuljettajan ja vastaanottajan nimi ja yhteystiedot,
  - jätteen siirron ajankohta sekä alkamis- ja päättymispaikka,
  - jäteluettelon mukainen jätteen nimike sekä kuvaus jätelajista,

- jätteen määrä,
- jätteen haltijan vahvistus annettujen tietojen oikeellisuudesta,
- jätteen siirron päätyttyä jätteen vastaanottajan vahvistus jätteen vastaanotosta mukaan lukien tiedot vastaanotetun jätteen määrästä.

Siirtoasiakirja tai sen jäljennös on säilytettävä kolmen vuoden ajan sen allekirjoittamisesta (JL 121 §).

- 15) Jätelain 98 §:n mukainen ote jätehuoltorekisteristä sekä pilaantunutta maa-ainesta koskeva siirtoasiakirja on oltava mukana pilaantuneen maa-ainesjätteen kuljetuksen aikana. Ne on pyydettäessä esitettävä valvontaviranomaisille ja poliisille (JL 98 §).
- 16) Maaperän puhdistustyön vaikutuksia alueen pohjaveden laatuun on seurattava ilmoituksessa mainitun menettelyn avulla. Pohjavesinäytteistä on analysoitava ainakin maaperän puhtausarvoiksi asetetut aineet. Näytteet on otettava ennen puhdistustyön alkua, noin kuukauden kuluttua puhdistustyön päättymisestä sekä noin vuoden kuluttua puhdistustyön päättymisestä. Analyysitulokset on toimitettava tiedoksi ELY-keskukselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarkkailusta on laadittava yhteenveto sen jälkeen kun viimeiset seurantanäytteet on analysoitu. (YSL 136 §).

Puhdistustyön raportointi

- 17) Toimenpidealueen maaperän puhdistustyöstä on laadittava loppuraportti, jossa on ilmoituksessa mainittujen ja tässä päätöksessä määrättyjen asioiden lisäksi esitettävä ainakin seuraavat tiedot:
  - puhdistetun alueen tunnistetiedot (käyntiosoite, kiinteistötunnus),
  - puhdistustyön aloitus- ja lopetuspäivät ja työn kokonaiskesto-aika,
  - kartta, joista selviää tarkasti, mistä kohdista pilaantuneet maat on poistettu, poistovyvydet, ja mistä kohdista laboratoriossa analysoidut jäännöspitoisuusnäytteet on otettu,
  - toimenpidealueelle jääneen maan jäännöspitoisuudet ja kopiot jäännöspitoisuusnäytteiden analyysitodistuksista, joista käy selville käytetyt analyysimenetelmät ja niiden määritystarkkuudet,
  - kenttämittaustulosten luotettavuuden arvioimiseksi käytettyjen maanäytteiden laboratorioanalyysitodistukset,
  - poistettujen pilaantuneiden maa-ainesjätteiden käsittelypaikkatiedot (laitos, osoite) ja niihin toimitetun maan ja maiden sisältämien haitta-aineiden kokonaismäärät,
  - taulukot, joihin on koottu kuormakohtaisesti tiedot käsittelypaikkoihin toimitetun maa-ainesjätteen määrästä (t) ja haitta-ainepitoisuuksista,
  - yhdyskuntajätteen kaatopaikalle toimitetun maa-ainesjätteen kaatopaikkakelpoisuustestien tulokset, tai muu arvio jätteen kaatopaikkakelpoisuudesta,
  - muut puhdistustyön toteutukseen ja lopputulokseen vaikuttaneet tekijät, sekä
  - arvio siitä, miten puhdistustyön tavoitteet on saavutettu ja arvion epävarmuustekijät, sekä esitykset jatkotoimenpiteistä.

Rata-alueiden 1-6, sekä rata-alueiden 3 ja 8 puhdistustöitä koskeva loppuraportti on toimitettava tarkastettavaksi ELY -keskukselle ja tiedoksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puhdistustyöt rata-alueilla ovat ilmoituksen mukaisesti päättyneet. Loppuraportti ja muut tässä päätöksessä mainitut asiakirjat on toimitettava Varsinais-Suomen ELY -keskuksen kirjaamoon (kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi tai PL 523, 20101 Turku) (YSL 136 §).

Muut asiat

- 18) ELY -keskus voi maaperän puhdistamiseen liittyvien ennalta arvaamattomien tulosten tai seikkojen perusteella antaa tarvittaessa maaperän puhdistamiseen liittyviä ohjeita tai määräyksiä (YSL 136 §).

PERUSTELUT

Ilmoituksessa esitetyn maaperän puhdistamista koskevan menettelyn perusteella maaperän puhdistamista ja maa-ainejätteiden käsittelyä koskeva asia on ratkaistu ympäristönsuojelulain 136 §:ssä mainitun ilmoituksen johdosta tehtävän päätöksen perusteella. Päätöksessä annetut määräykset ovat tarpeen mm. puhdistustyön tavoitteita, maa-ainesten käsittelyä ja lopputuloksen arviointia varten.

Rata-alueiden ympäristönsuojelurakenteita koskevia rakennusteknisiä asioita ei ole ratkaistu tässä päätöksessä.

Määräyskohtaiset perustelut

Ympäristönsuojelulain 133 §:n mukaan pilaantunut maaperä on puhdistettava siihen tilaan, ettei siitä puhdistustyön päätyttyä voi aiheutua terveyshaittaa, eikä haittaa tai vaaraa ympäristölle. ELY -keskus katsoo, että edellä mainittu vaatimus ympäristöhaittaa tai -vaaraa koskevan kiellon osalta on saavutettavissa, kun toimenpidealueelta poistetaan maat, joissa haitta-aineiden pitoisuudet ylittävät ilmoituksessa mainitut arvot. Lisäksi taustavalleilla toteutettavat ympäristönsuojelurakenteiden perusparannustoimenpiteet osaltaan vähentävät toimenpidealueen maaperään jäävistä haitta-aineista mahdollisesti aiheutuvaa vaaraa, etenkin alueen pohjaveden laadulle.

Jäännöspitoisuusnäytteistä analysoitujen haitallisten aineiden määritystarkkuus on tiedettävä, jotta analysoituja pitoisuusarvoja voidaan verrata asetettuihin puhtausarvoihin.

Pilaantunut maaperä on puhdistettava ja lopputulos todettava ennen muita rakennustöitä, jotta voidaan välttää tilanne, jossa puhdistustöitä jouduttaisiin jatkamaan jo valmiiksi rakennetuilla alueilla esim. jäännöspitoisuuksien johdosta (määräys 1).

Maaperän puhdistustyön lopputuloksen arviointi edellyttää, että toimenpidealueelle jäävästä maaperästä otetaan riittävä määrä edustavia jäännöspitoisuusnäytteitä. Jäännöspitoisuusnäytteet on analysoitava laboratorioanalyysien avulla, jotta puhtausarvoiksi asetettujen haitta-aineiden pitoisuusarvot voidaan määrittää riittävän luotettavasti (määräys 2).

Maaperän puhdistaminen edellyttää, että toimenpidealueelta poistetaan maat, joissa haitta-aineiden pitoisuudet ylittävät määräyksessä 1 mainitut puhtausarvot. Mikäli toimenpidealueiden maaperää ei kaivutöiden avulla jostain syystä saada puhdistettu asetettujen pitoisuusarvojen mukaisesti, on puhdistamisen tarve arvioitava kokonaan uudelleen. Puhdistustarpeen uudelleen arviointi on tarpeen, koska ilmoituksen ja tämän päätöksen mukaisesti toimittuna, maaperä saadaan puhdistettua ympäristönsuojelulain 133 § mukaisesti, kun puhdistamisessa noudatetaan mm. määräyksen 1 mukaista menettelyä (määräys 3).

Puhdistustyön yhteydessä toimenpidealueelta poistettava haitta-ainepitoinen maa on luokiteltava jätelain (646/2011) 5 §:ssä tarkoitetuksi jätteeksi. Haitta-ainepitoisen jätteen asianmukainen käsittely edellyttää, että maat luokitellaan ja toimitetaan käsittelyyn niiden haitta-ainepitoisuuksien johdosta.

Rata-alueille rakennettavien tiivisrakenteiden päällä on määräyksen mukaan mahdollista käyttää hyödyksi maita, joissa haitta-aineiden kokonaispitoisuudet varmasti ja luotettavasti alittavat valtioneuvoston asetuksessa (214/2007) mainitut ylemmät ohjearvot. Kyseisistä pitoisuuksista ei, tiivisrakenteiden päälle sijoitettuna, arvioida aiheutuvat ympäristönsuojelulain 133 §:ssä kiellettyä tilannetta.

Puhtausarvot alittavien maiden rata-alueilla tapahtuvaa hyötykäyttöön perustuvaa sijoittelua ei ole tarvetta rajoittaa, koska maaperän puhdistamiseenkin katsotaan riittävän se, että puhtausarvot ylittävät maat poistetaan paikaltaan (määräys 4).

Maaperän puhdistustyön yhteydessä syntyvän maa-ainesjätteen asianmukainen käsittely edellyttää, että jätteen toimittamisesta on sovittu jätteen vastaanottoon suunnitellun laitoksen kanssa hyvissä ajoin ennen kaivutöiden aloittamista. Vastaanottoon valittuja laitoksia koskevat tiedot on esitettävä kunnostustyön aloitusilmoituksessa viranomaisvalvontaa varten (määräys 5).

Pilaantuneen maaperän puhdistustyön yhteydessä tulee välttää toimenpiteitä, jotka mahdollisesti aiheuttavat haitta-aineiden kulkeutumista ympäristöön. Nyt kyseessä olevalla toimenpidealueella kyseinen menettely on erityisen tärkeää, koska puhdistettava alue sijaitsee vedenhankintaa varten tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueen muodostumisalueella. Tästä syystä maiden seulonta toimenpidealueella esim. luotien erottelemiseksi maa-aineksesta ei ole sallittua. Seulonnasta aiheutuvien ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi on luotien mahdollisen erottelun maa-ainesta tapahduttava laitoksella, jolla kyseiseen toimenpiteeseen on ympäristönsuojelulaissa mainittu lupa. Asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi maa-ainesjätteistä voidaan kuitenkin toimenpidealueella poistaa kivet (määräys 6).

Ilmoituksen mukaan urakoitsija laatii tarvittaessa suunnitelman, joka koskee kivien välppäämistä tai seulontaa toimenpidealueella. Määräyksessä edellytetään, että suunnitelma toimitetaan ELY -keskukselle tarkastettavaksi hyvissä ajoin ennen mahdollista kyseistä toimenpidettä. Menettely on tarpeen, jotta valvontaviranomainen voi arvioida toimenpiteestä mahdollisesti aiheutuvia ympäristöhaittoja ja antaa niiden rajoittamista koskevia ohjeita (määräys 7).

Rata-alueilla hyötykäyttöön suunniteltujen maiden haitta-ainepitoisuudet on selvitettävä varmasti ja luotettavasti, jotta voidaan varmistua maiden hyötykäyttökelpoisuudesta. Tästä syystä määräyksessä on asetettu hyötykäyttöön suunniteltujen maiden määrään ja haitta-aineiden seurantaan perustuvat menettelyt (määräys 8).

Pilaantuneen maaperän puhdistustöitä tehdään alueella, joka sijaitsee veden hankintaa varten tärkeäksi luokitellulla pohjavesialueella. Tästä syystä haitta-ainepitoisen maa-aineen käsittelytoimenpiteitä alueella on rajoitettava (määräys 9).

Maaperän puhdistustyön aloituksesta, päättymisestä ja työn aikana muuttuvista tiedoista on ilmoitettava ELY -keskukselle ja Säkylän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viranomaisvalvontaa varten (määräys 10).

Puhdistustyön luotettava ohjaus edellyttää, että työtä ohjaa henkilö, jolla on riittävästi kokemusta pilaantuneen alueen puhdistustyön ohjauksesta, tai voimassa oleva ympäristönäytteenottajan pätevyystodistus. Puhdistustyötä ohjaavan henkilön on oltava paikalla kun pilaantuneeksi todettuja maita kaivetaan tai poistetaan työmaa-alueelta, jotta hän voi mm. merkitä kuormakohtaisiin siirtoasiakirjoihin tiedot poistettavan maan haitta-aineista ja kenttämittausten menetelmällä saadut tiedot haitta-aineiden pitoisuuksista (määräys 11).

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on toimivaltainen viranomainen, kun on kyse jätteiden asianmukaisesta käsittelystä kunnan alueella. Tästä syystä puhdistustyön yhteydessä esille tulevien muiden kuin maa-ainesjätteiden käsittelystä on ensisijaisesti noudatettava Säkylän kunnan ympäristöviranomaisen ohjeita (määräys 12).

Jätelain 29 §:n mukaan maa-ainesjätteen saa luovuttaa vain sille, jolla on jätehuolto-rekisteriin merkitsemisen perusteella oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä. Lisäksi jät-

teen haltijan vastuu jätehuollon järjestämisestä lakkaa ja siirtyy uudelle haltijalle, kun jäte luovutetaan sille, jolla on edellä mainittu oikeus ottaa vastaan kyseistä jätettä (määräys 13).

Siirtoasiakirjat ovat tarpeen viranomaisvalvontaa ja maa-ainesjätteen vastaanottajan toimenpiteitä varten (määräys 14).

Ote jätehuoltorekisteristä, ja kuormassa olevaa jätettä koskeva siirtoasiakirja, on pidettävä kuljetuksen mukana viranomaisvalvontaa varten (määräys 15).

Puhdistustyön vaikutuksia alueen pohjaveden laatuun on seurattava, jotta esimerkiksi puhdistustyön pitkäaikaisvaikutuksia voidaan arvioida. Määräyksessä on tarpeen asettaa seurantaa koskevia määräyksiä, koska ilmoituksessa on esitetty ainoastaan seurannassa käytettävät näytepisteet (määräys 16).

Pilaantuneen maaperän puhdistustyöstä on laadittava loppuraportti puhdistustöiden päätyttyä, jotta työn lopputulosta ja puhdistustyön yhteydessä käytettyjä muita menetettyjä voidaan arvioida. Loppuraportissa on esitettävä valvontaa varten ainakin määräyksessä mainitut tiedot ja asiat. Loppuraporttien esittämistä koskeva velvoite on asetettu ilmoituksessa mainittujen rata-alueiden ympäristönsuojelutoimenpiteitä koskevien aikataulujen mukaisesti (määräys 17).

Puhtaustavoitteen saavuttamiseksi ja toiminnan aikaisten ympäristö- ja terveyshaittojen tai vaarojen torjumiseksi tai vähentämiseksi voidaan joutua antamaan puhdistustyötä koskevia lisäohjeita tai määräyksiä, koska puhdistustyön yhteydessä voi tulla esille maaperän pilaantumiseen liittyviä seikkoja, joihin ilmoitusta käsiteltäessä ei ole osattu varautua (määräys 18).

Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 16, 133, 135, 136, 139, 226 ja 237 §
 Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) 24–26 §
 Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007) 1–6 §
 Jätelaki (646/2011) 5, 13, 29, 31, 94, 98, 121, 142 §
 Valtioneuvoston asetus jätteistä (179/2012) 20, 24 ja 33 §
 Hallintolaki (434/2003) 54–58 §
 Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2017 (1554/2016) 3 ja 6 §.

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa 31.12.2020 asti.

Maaperän ja pohjaveden puhdistamista koskeva asia on saatettava uudelleen vireille, mikäli ilmoituksessa mainittuja alueita ei em. päivämäärään mennessä saatu puhdistettua tämän päätöksen mukaisesti.

SUORITEMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Suoritemaksu 1265 euroa.

Maksu määräytyy valtioneuvoston asetuksen (1554/2016) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksullisista suoritteista, ja sen liitteenä olevaan maksutaulukon kohdan "pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittely" mu-

kaisesti. Maksutaulukon mukaan ilmoituksen käsittelymaksu on 55 euroa kultakin asian käsittelyyn kuluvalta tunnilta.

Suoritemaksua koskeva lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Ylitarkastaja

Fredrik Klingstedt

Ylitarkastaja

Esa Wihlman

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Puolustusvoimien logistiikkalaitoksen esikunta kirjaamo.pvlogle@mil.fi

Laskutusosoite

Puolustushallinnon rakennuslaitos, Keskusyksikkö, PL 8995, 00071 Ostolasku.
OVT-tunnus: PHRAKL 003709888747095.
Operaattorivälittäjä-tunnus: 003710948874.
Y-tunnus: 0988874-7.

Tiedoksianto

Säkylän kunta / kunnanhallitus, kirjaamo@sakyla.fi
Säkylän kunta / ympäristönsuojeluviranomainen, ymparistonsuojelu@sakyla.fi
sami.saaksjarvi@mil.fi
teemu.hourula@mil.fi

Yleistiedoksianto päätöksestä

Säkylän kunnan ilmoitustaulu

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

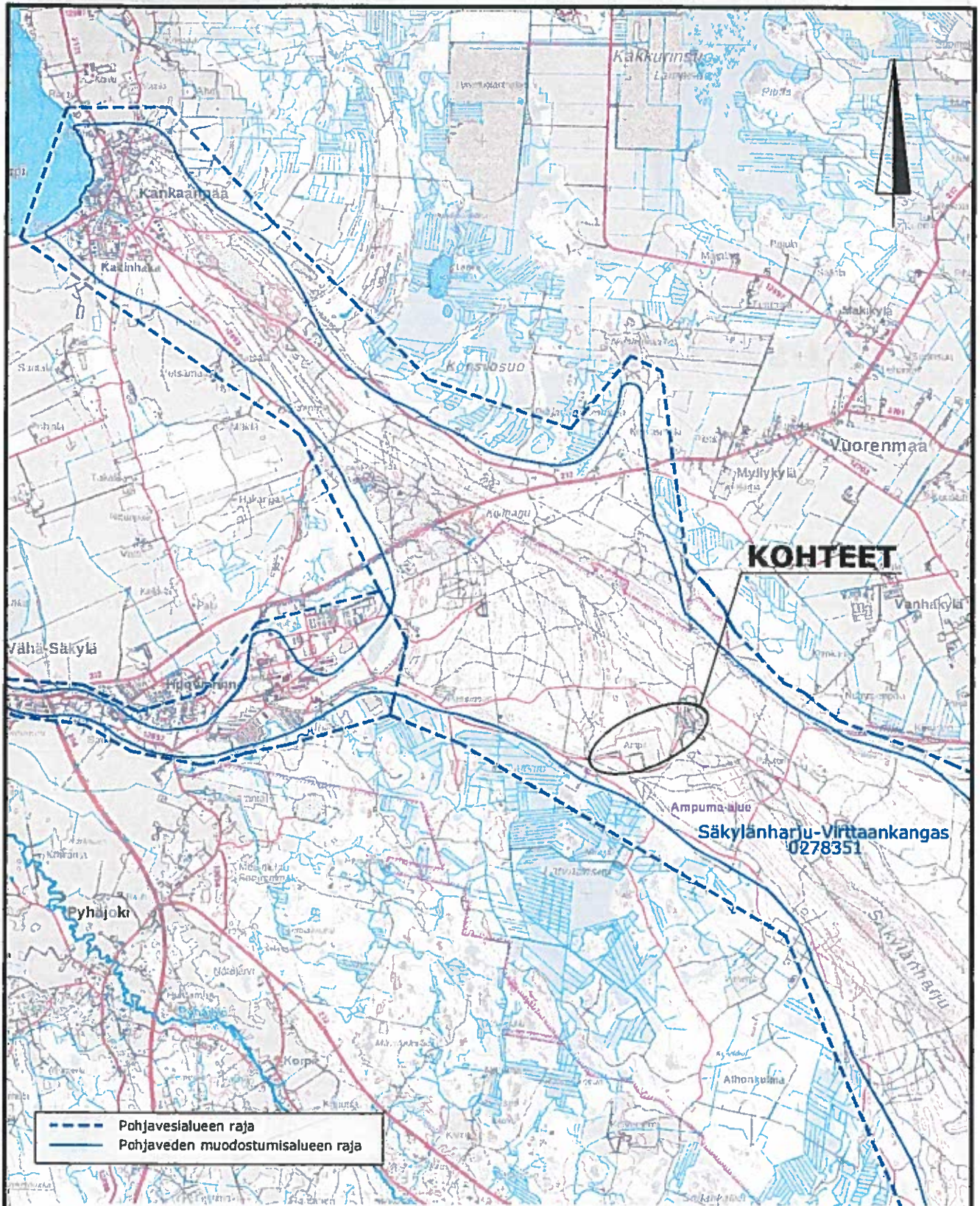
Valitusoikeus tähän päätökseen on:

- sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea
- rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen, ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät
- toiminnan sijaintikunnalla ja muulla kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;
- toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;
- muulla asiassa yleistä etua valvovalla viranomaisella.

LIITTEET Valitusosoitus (VHO JP ILM)
Yleiskartta
Asemapiirustus, kunnostuskohteet

w:\1386\PHRAKLA\1510035208-001_Säkylän_A-ratojen_Pilma-suunnittelu_2018\Piirustukset\Piirustus1_yleiskartta.dwg

- - - - - Pohjavesialueen raja
————— Pohjaveden muodostumisalueen raja

Tunn.	Lukum.	Muutos	Nimim.	Päiväys
Rakennuskohteen nimi ja osoite			Piirustuksen sisältö	
Puolustushallinnon rakennuslaitos Säkylän ampumarata Pilaantuneen maaperän kunnostus Yleissuunnitelma			Yleiskartta Mittakaava 1:50 000	
 Ramboll Niemenkatu 73 15140 LAHTI puh. 020 755 611 www.ramboll.fi			Suunn.ala	Työnro
			YMP	1510035208-001
hyv. J.Setälä			Piirustusnro	Tiedosto
			1	Muutos
			piir.	pvm
			PIVK	24.1.2018
			suunn.	
			A.Hattunen	

0 50 100m

Ampumapaikoilla todettu kunnostus-
tavoitteet ylittävät metallipitoisuuksia
Ampumapaikkojen maaperän pilaantuneisuus
tarkistetaan suojausrakenteiden
asennuksen yhteydessä
Taustavallin kunnostus ja enisterakenne

Tuom. Luom. Muutos

Näenn. Päävyys

Rakennesuunnitelman nimi ja osoite

Perustuksen väliä

Puolustushallinnon rakennuslaitos
Säkylän ampumarata
Pilaantuneen maaperän kunnostus
Yleissuunnitelma

Asennuskohteet
1:2000

Ramboll
Niemenkatu 73
15140 LANTTI
puh. 020 755 611
www.ramboll.fi

Suunn. ja
Ymp. 1510035208-001

Tiedosto
Haudas

Arv. J. Setaälä

Per. PIVK
Suunn. A. Hattunen

Per. 24.3.2018

1. Pistoollirata 25 m
2. Pistoollirata 25 m
3. Pienoiskiväärirata 50 m
4. Kapea rynnäkkökiväärirata 150 m
5. Leveä rynnäkkökiväärirata 150 m
6. Rynnäkkökiväärirata 300 m
7. Liikemaallirata
8. Ampumahiihtorata

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen sekä sen käsittelystä perittyyn maksuun saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen antopäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 250 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Vaasa hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43

Puhelin: 0100 86360

Telekopio: 010 36 42760

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00-16.15